

IZVJEŠTAJ MENANŽMENTA
za 2017. godinu

CRNOGORSKI ELEKTRODISTRIBUTIVNI SISTEM D.O.O.

Podgorica, April 2018. godine

SADRŽAJ

1. KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONE STRUKTURE.....	3
1.1 Opšte informacije o Društvu	3
1.2 Osnovna/pretežna i pomoćne djelatnosti poslovanja	3
1.3 Osnovni proizvodi i usluge koje Društvo nudi	3
1.4 Organizaciona struktura	4
1.5 Vlasništvo i struktura kapitala	4
1.6 Cilj Društva	5
1.7 Vizija	5
1.8 Misija	5
2. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA	6
2.1 Bilans Stanja	6
2.2 Bilans Uspjeha	7
2.3 Osnovni nefinansijski pokazatelji	8
2.4 Racio pokazatelji	9
2.4 Altmanov Model	11
3. MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE	12
3.1 Zaštita životne sredine	12
3.2 Društvena – korporativna odgovornost	13
4. PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ	15
5. PODACI O AKTIVNOSTIMA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA	16
6. INFORMACIJE O OTKUPU SOPSTVENIH AKCIJA, ODNOSNO UDJELA	17
7. POSLOVNE JEDINICE	17
8. PODACI O FINANSIJSKIM INSTRUMENTIMA OD ZNAČAJA ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA	17
9. CILJEVI I METODE ZA UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM	17
10. INFORMACIJE O IZLOŽENOSTI RIZICIMA CIJENA, KREDITNIM RIZICIMA, RIZIMA LIKVIDNOSTI I RIZICIMA NOVČANOG TOKA	18

1. KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONE STRUKTURE

1.1 Opšte informacije o Društvu

Naziv Društva: Crnogorski elektrodistributivni sistem d.o.o., Podgorica

Adresa: Ivana Milutinovića 12, Podgorica

PIB: 03099873

Šifra djelatnosti: 3513

Godina osnivanja: 2016. godina

Registrovano u CRPS-u: 5-0766918/ 001, datum 30.06.2016.

Na dan 31. Decembra 2017. godine, Društvo je imalo 1.346 zaposlenih.

U daljem tekstu “CEDIS” ili “Društvo”.

1.2 Osnovna/pretežna i pomoćne djelatnosti poslovanja

Osnovna djelatnost CEDIS-a je distribucija električne energije. Elektroenergetske delatnosti Društva su propisane Zakonom o energetici, licencama u energetsom sektoru i Statutom CEDIS-a. Crnogorski elektrodistributivni sistem D.O.O. je imao Licence za distribuciju električne energije, upisanoj u Registar izdatih Licenci pod rednim brojem L-E-01.

1.3 Osnovni proizvodi i usluge koje Društvo nudi

Ključne delatnosti Društva su:

- ~ Distribucija električne energije,
- ~ Operator distributivne mreže,
- ~ Izgradnja i održavanje elektroenergetskih objekata,
- ~ Projektovanje i nadzor,
- ~ Druge delatnosti propisane Statutom CEDIS-a

Društvo distribuira električnu energiju za oko 370 hiljada potrošača u Crnoj Gori.

Realizacijom osnovnih delatnosti, CEDIS obezbeđuje uredno i kvalitetno zadovoljenje potreba potrošača na svim naponskim nivoima, te sigurnu i stabilnu isporuku električne enregije privredi i stanovništvu Crne Gore.

Mapa distributivne mreže CEDIS-a u Crnoj Gori prikazana je u nastavku:

1.4 Organizaciona struktura

Organizacionu strukturu Društva čine:

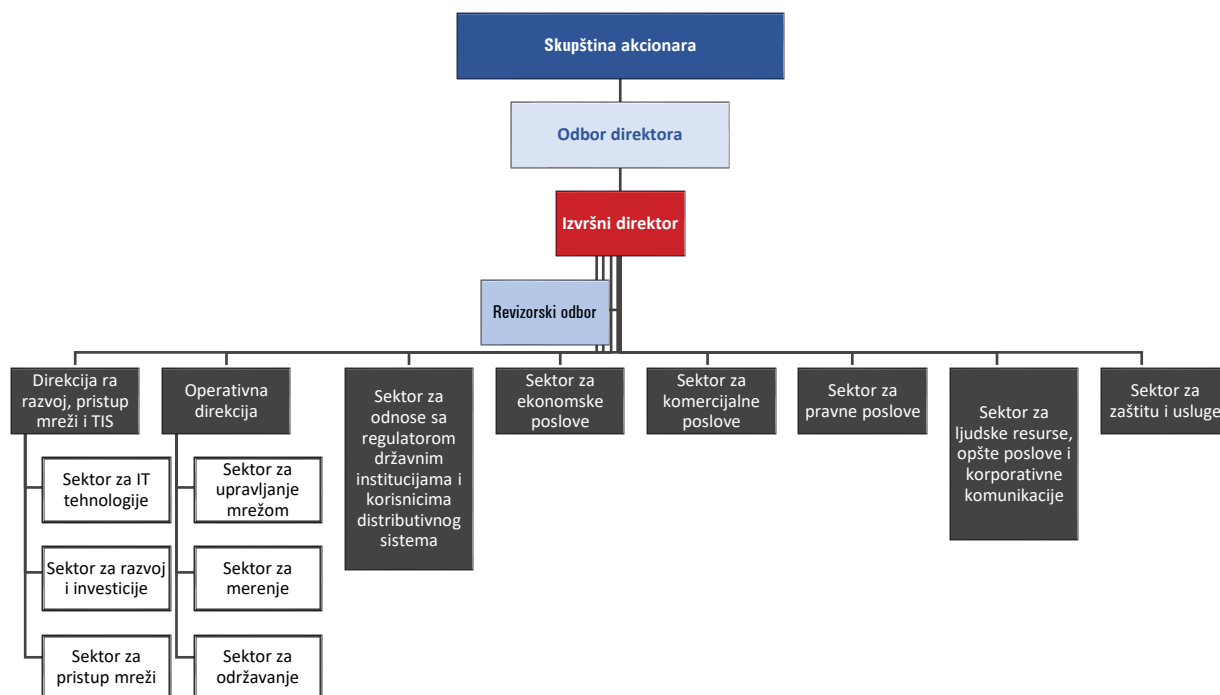
- Organi Društva;
- Organizacione cjeline.

Organi Društva su organi upravljanja i rukovodjenja i izvršni organi.

Organe upravljanja i rukovodjenja čine Skupština i Odbor Direktora. Odbor direktora je kolektivno tijelo od pet članova i njime rukovodi predsjednik.

Izvršni organi su Izvršni Direktor i Sekretar Društva.

Djelokrug rada Skupštine, Odbora direktora, Izvršnog direktora i Sekretara Društva utvrđeni su zakonom i Statutom Društva.

Odbor Direktora CEDIS-a čine:

- ~ Miodrag Čanović – predsjednik Odbora direktora,
- ~ Zoran Đukanović – član odbora direktora, Izvršni direktor,
- ~ Snežana Šljukić – član odbora direktora,
- ~ Aleksandar Mitrović – član odbora direktora, i
- ~ Dragan Laketić – član odbora direktora.

1.5 Vlasništvo i struktura kapitala

Crnogorski elektrodistributivni sistem d.o.o., Podgorica osnovan je 30. juna 2016. godine od strane Elektroprivrede Crne Gore A.D., Nikšić kada je izvršena i registracija Društva kod Centralnog registra privrednih subjekata, u Podgorici, pod registracionim brojem 5-0766918/ 001.

Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić je 100% vlasnik Društva.

1.6 Cilj Društva

Cilj Društva je pouzdana i kvalitetna distribucija električne energije, sa stalnim ulaganjem u mrežu i objekte radi bolje pouzdanosti mreže i jednakih uslova isporuke i kvaliteta električne energije za sve korisnike distributivnog sistema. Takodje, Društvo teži tome da bude siguran i pouzdan, a zatim i društveno odgovoran operator distributivnog sistema, koji ostvaruje profit iz regulisane djelatnosti koju obavlja u skladu sa nacionalnim propisima i regulativama Evropske unije. Djelatnost distribucije električne energije je regulisana djelatnost i nadzor nad istom vrši Regulatorna Agencija za Energetiku („RAE”) u skladu sa Zakonom o energetici i podzakonskim aktima.

1.7 Vizija

Vizija CEDIS-a je da bude siguran i pouzdan, a zatim i društveno odgovoran operator distributivnog sistema koji ostvaruje profit iz regulisane djelatnosti koju obavlja u skladu sa nacionalnim propisima usaglašenim sa regulativom Evropske unije.

1.8 Misija

Misija CEDIS-a je pouzdana i kvalitetna distribucija električne energije na teritoriji Crne Gore, sa stalnim ulaganjem u mrežu i objekte radi bolje pouzdanosti mreže i jednakih uslova isporuke i kvaliteta električne energije za sve korisnike distributivnog sistema, kao i stvaranje uslova za priključenje novih korisnika na elektrodistributivni sistem.

2. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA

2.1 Bilans Stanja

Bilans stanja društva na 31.12.2017. godine i uporedni podaci na dan 31.12.2016. godine prikazani su u tabeli koja sljedi.

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI - BILANS STANJA			
POZICIJA	Redni broj	2016	2017
AKTIVA			
A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	001	-	-
B. STALNA IMOVINA (003+004+005+009)	002	262,011,722	271,313,790
I. GOODWILL	003	-	-
II. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004	413,194	509,893
III NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (006+007+008)	005	261,598,528	270,574,236
1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006	261,598,528	270,574,236
2. Investicione nekretnine	007	-	-
3. Biološka sredstva	008	-	-
IV DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (010+011+012)	009	-	229,661
1. Učešća u kapitalu	010	-	-
3. Ostali dugoročni finansijski plasmani	011	-	229,661
C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	013	-	210,539
D. STALNA SREDSTVA NAMJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OB	014	-	-
E. OBRTNA SREDSTVA	015	63,758,583	99,845,757
I. ZALIHE	016	11,403,981	9,888,175
II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA	017	52,354,602	89,957,582
1. Potraživanja	018	14,614,158	42,394,979
2. Potraživanja za više plaćen porez na dobit	019	-	37,372
3. Kratkoročni finansijski plasmani	020	-	27,000,000
4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	021	19,766,620	20,433,162
5. Porez na dodatu vrijednost i AVR	022	17,973,824	92,069
F. UKUPNA AKTIVA (001+002+013+014+015)	023	325,770,305	371,370,086
PASIVA			
A. KAPITAL (102 do 109)	101	267,647,744	273,948,927
I. OSNOVNI KAPITAL	102	278,101,754	278,101,754
II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103	-	-
III. REZERVE	104	-	(312,902)
IV. POZITIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI DOBICI	105	-	-
V. NEGATIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI GUBICI	106	-	-
VI. NERASPOREDJENA DOBIT	107	-	(10,454,010)
VII. GUBITAK	108	(10,454,010)	6,614,085
VIII. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE I OTKUPLJENI SOPSTVENI UDJEI	109	-	-
B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (111+112)	110	27,536,616	42,351,884
I. DUGOROČNA REZERVISANJA	111	12,440,677	14,580,512
II. DUGOROČNE OBAVEZE (113+114)	112	15,095,939	27,771,372
1. Dugoročni krediti	113	-	12,487,462
2. Ostale dugoročne obaveze	114	15,095,939	15,283,910
C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	115	774,436	1,271,424
D. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (117+124)	116	29,811,509	53,797,851
I. KRATKOROČNE OBAVEZE (118 do 123)	117	29,811,509	53,797,851
1. Kratkoročne finansijske obaveze	118	-	685,933
2. Obaveze po osnovu sredstava namjenjenih prodaji	119	-	-
3. Obaveze iz poslovanja	120	9,832,397	34,083,223
4. Ostale kratkoročne obaveze i PVR	121	19,304,857	18,568,383
5. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	122	674,255	459,827
6. Obaveze po osnovu poreza na dobit	123	-	485
II KRATKOROČNA REZERVISANJA	124	-	-
E. UKUPNA PASIVA (101+110+115+116)	125	325,770,305	371,370,086

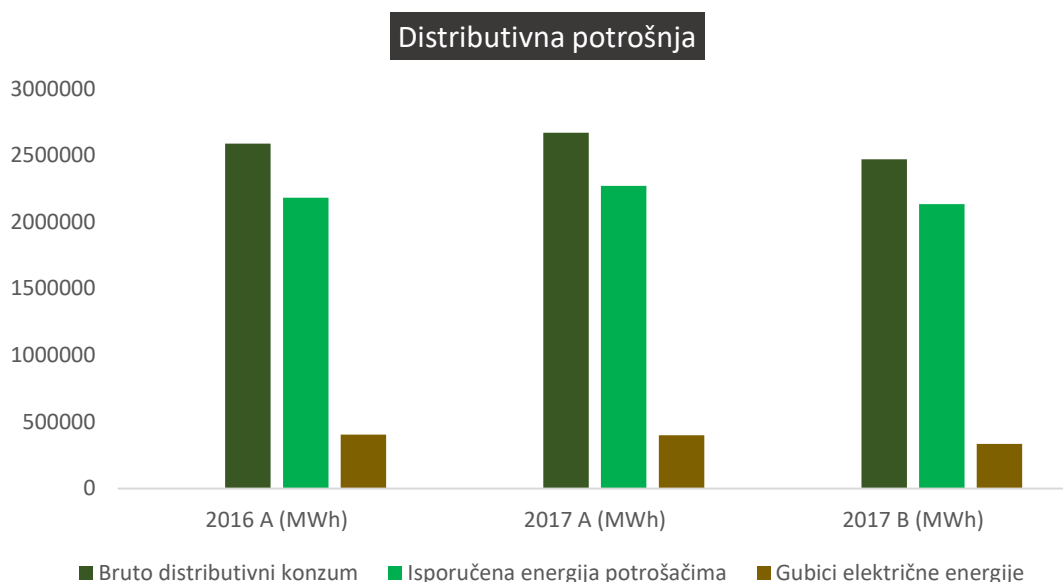
2.2 Bilans Uspjeha

Bilans uspjeha Društva za 2017. i 2016. godinu prikazan je u tabeli koja slijedi. Skrećemo pažnju da je Društvo osnovano 30. juna 2016. godine i da su rezultati poslovanja za 2016. godinu iskazani za period od 01.07.2016-30.12.2016.godine. Iz tog razloga, rezultati poslovanja u 2017. i 2016. godini nisu uporedivi.

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU - BILANS USPJEHA				
Redni broj	POZICIJA	Redni broj	2016	2017
I	I. POSLOVNI PRIHODI (202 do 206)	201	43,219,790	93,355,977
1	1. Prihodi od prodaje	202	42,878,141	92,994,430
2	2. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	203	-	-
3	3. Povećanje vrijednosti zaliha učinaka	204	-	-
4	4. Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka	205	-	-
5	5. Ostali poslovni prihodi	206	341,648	361,547
II	II. POSLOVNI RASHODI (208 do 212)	207	52,354,412	85,598,262
1	1. Nabavna vrijednost prodane robe	208	8,017,608	16,437,494
2	2. Troškovi materijala	209	2,137,910	4,194,103
3	3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	210	13,930,449	24,435,699
4	4. Troškovi amortizacije i rezervisanja	211	24,967,235	18,254,256
5	5. Ostali poslovni rashodi	212	3,301,211	22,276,710
A	POSLOVNI REZULTAT (201-207)	213	(9,134,622)	7,757,715
I	FINANSIJSKI PRIHODI	214	1,637	189,068
II	FINANSIJSKI RASHODI	215	10,048	310,152
B	FINANSIJSKI REZULTAT (214-215)	216	(8,410)	(121,084)
I	OSTALI PRIHODI	217	40,602	805,294
II	OSTALI RASHODI	218	577,143	1,540,906
C	REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI (217-218)	219	(536,541)	(735,612)
D	REZULTAT IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA (213+216+219)	220	(9,679,573)	6,901,019
E	NETO REZULTAT POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	221	-	-
F	REZULTAT PRIJE OPOREZIVANJA (220+221)	222	(9,679,573)	6,901,019
G	DRUGE STAVKE REZULTATA POVEZANE SA KAPITALOM (224 do 228)	223	-	-
1	Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	224	-	-
2	Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalnih ulaganja	225	-	-
3	Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu učešća u kapitalu pridruženih društava	226	-	-
4	Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa definisanim planovima penzionih naknada	227	-	-
5	Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine	228	-	-
H	PORESKI RASHOD PERIODA (230+231)	229	774,436	286,934
1	Tekući porez na dobit	230	-	485
2	Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	231	774,436	286,449
I	NETO REZULTAT (222+223-229)	232	(10,454,010)	6,614,085

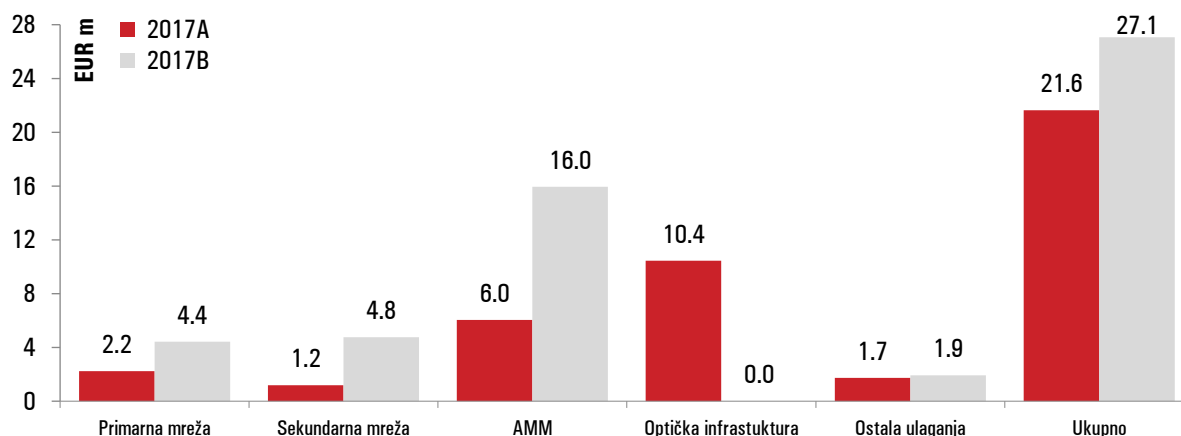
2.3 Osnovni nefinansijski pokazatelji

Poslovanje Društva najvećim dijelom je regulisano od strane Regulatorne Agencije za Energetiku Crne Gore kroz odobravanje maksimalno dozvoljenog prihoda operatoru distributivnog sistema. CEDIS-u je za 2017. godinu odobren maksimalni prihod po osnovu angažovanja kapaciteta (prenosnog i distributivnog) od EUR 76.106.163 i po osnovu dozvoljenih gubitaka (u prenosnom i distributivnom sistemu) od EUR 10.721.058. Društvo je za 2017.godinu ostvarilo ukupne prihode od prodaje u iznosu EUR 91.279.134.

Neto ostvarena distributivna potrošnja iznosila je 2.270 MWh dok su gubici električne energije iznosili 399.6 MWh ili 14,96% ukupne distributivne potrošnje. Jedan od strateških ciljeva Društva je dovodjenje nivoa distributivnih gubitaka na nivo odobrenih od strane Regulatorne Agencije za Energetiku kroz projekte rekonstrukcije i izgradnje distributivne mreže kao i kroz završnu implementaciju AMM projekta kojom će brojilima na daljinsko očitavanje biti pokriveno preko 85% distributivnih potrošača.

U nastavku je dat pregled realizovanih investicionih projekata,

2.4 Racio pokazatelji

Pripremili smo pregled ključnih pokazatelja poslovanja i prikazali ih u tabeli koja sljede.

POKAZATELJI POSLOVANJA	2016 31 Dec ACT (€)	2017 31 Dec ACT (€)
POKAZATELJI EKONOMIČNOSTI		
Ekonomičnost ukupnog poslovanja		
Ukupni prihodi	43,262,029	94,350,341
Ukupni rashod	(52,941,602)	(87,450,388)
Ukupni prihodi / Ukupni rashodi	0.82 x	1.08 x
Ekonomičnost redovnog poslovanja		
Poslovni prihodi	43,219,790	93,355,979
Poslovni rashodi	(52,667,739)	(86,038,921)
Poslovni prihodi / Poslovni rashodi	0.82 x	1.09 x
POKAZATELJI LIKVIDNOSTI		
Koeficijent novčane likvidnosti		
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	19,766,620	20,433,162
Kratkoročne obaveze	29,811,509	53,797,848
Novac i novčani ekvivalenti / Kratkoročne obaveze	0.66 x	0.38 x
Tekuća likvidnost		
Angažovana obrtna sredstva	63,758,583	99,845,756
Kratkoročne obaveze	29,811,509	53,797,848
Angažovana obrtna sredstva / Kratkoročne obaveze	2.14 x	1.86 x
Koeficijent ubrazane likvidnosti		
Kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina	52,354,602	89,957,582
Kratkoročne obaveze	29,811,509	53,797,848
Kratkoročna potraživanja / Kratkoročne obaveze	1.76 x	1.67 x
Koeficijent finansijske stabilnosti		
Stalna imovina	262,011,722	271,523,260
Kapital	267,647,744	273,936,061
Dugoročne obaveze	28,311,052	43,635,108
Stalna imovine / (Kapital + Dugoročne obaveze)	0.89 x	0.85 x

POKAZATELJI POSLOVANJA	2016 31 Dec ACT (€)	2017 31 Dec ACT (€)
POKAZATELJI ZADUŽENOSTI		
Koeficijent zaduženosti		
Ukupne obaveze	57,348,125	96,149,731
Ukupna imovina	325,770,305	371,369,017
Ukupne obaveze / Ukupna imovina	0.18 x	0.26 x
Koeficijent finansijskog leveridža		
Ukupne obaveze	57,348,125	96,149,731
Ukupan kapital	267,647,744	273,936,061
Ukupne obaveze / Ukupan kapital	0.21 x	0.35 x
Faktor zaduženosti		
Ukupne obaveze	57,348,125	96,149,731
Neraspoređena dobit + amortizacija	1,814,179	21,113,626
Ukupne obaveze / (Neraspoređena dobit + amortizacija)	31.61 x	4.55 x
POKAZATELJI PROFITABILNOSTI		
EBIT		
Rezultat pre oporezivanja	(9,679,573)	6,899,953
Neto finansijski rezultat	8,410	121,084
Net rezultat iz vanrednih aktivnosti	223,214	296,021
Rezultat prije troškova kamata i poreza	(9,447,949)	7,317,058
EBITDA		
Rezultat prije oporezivanja	(9,679,573)	6,899,953
Neto finansijski rezultat	8,410	121,084
Neto rezultat iz vanrednih aktivnosti	223,214	296,021
Rezervisanja	13,012,373	4,182,509
Amortizacija	12,268,189	14,512,408
Rezultat pre kamata, poreza i amortizacije	15,832,613	26,011,974

2.4 Altmanov Model

Za potrebe Izvještaja, pripremili smo analizu Altmanovog modela i Z-ocjene za 2016. i 2017. godinu. Rezultati su prikazani u narednoj tabeli.

ALTMANOV MODEL (Z-SCORE)	2016 31 Dec ACT (€)	2017 31 Dec ACT (€)
Tekuća imovina	63,758,583	99,845,756
Ukupna aktiva	325,770,305	371,369,017
X1: Tekuća imovina / Ukupna aktiva	0.20 x	0.27 x
Neraspoređeni dobitak	(10,454,010)	6,601,218
Ukupna aktiva	325,770,305	371,369,017
X2: Neraspoređeni dobitak / Ukupna aktiva	-0.03 x	0.02 x
Poslovni rezultat	(9,447,949)	7,317,058
Ukupna aktiva	325,770,305	371,369,017
X3: Poslovni rezultat / Ukupna aktiva	-0.03 x	0.02 x
Kapital	267,647,744	273,936,061
Obaveze	58,122,561	97,432,956
X4: Kapital / Obaveze	4.60 x	2.81 x
Prihodi od prodaje	43,219,790	93,355,979
Ukupna aktiva	325,770,305	371,369,017
X4: Kapital / Obaveze	0.13 x	0.25 x
X1	1.20	1.20
X2	1.40	1.40
X3	3.30	3.30
X4	0.60	0.60
X5	1.00	1.00
ALTMANOV Z-SCORE	2.99	2.35

3. MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

3.1 Zaštita životne sredine

Osnovna djelatnost CEDIS-a je distribucija električne enrgije koja spada u jednu od najčistijih djelatnosti, pri čijim redovnim aktivnostima nema emisija u vazduh i vode.

U skladu sa Zakonom o životnoj sredini i Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu u CEDIS-u su sprovedene sledeće aktivnosti:

CEDIS, kao izvorni proizvođač otpada, sa otpadom postupa u skladu sa Planom upravljanja otpadom CEDIS-a za period 2017. – 2020.godine, na koji je dobijena saglasnost Agencije za zaštitu prirode i životne sredine. Otpad koji se stvara se odlaže u privremenim skladištima, koje je CEDIS u tu svrhu zakupio, do njegovog zbrinjavanja.

U 2017.godini CEDIS je ovlašćenim sakupljačima, sa kojima su sklopljeni ugovori o poslovno tehničkoj saradnji, predao 17,1t opasnog otpada, 63,8t otpadnih vozila i 11,6t papira.

U skladu sa zakonskim propisima, CEDIS dostavlja Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine, organima lokalne uprave i Zavodu za statistiku godišnji izvještaj o otpadu.

Pri izgradnji novih trafostanica, u skladu sa Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu, Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine se dostavlja dokumentacija za potrebu odlučivanja o procjeni uticaja na životnu sredinu. Na osnovu dostavljene dokumentacije Agencija donosi odluku da li je za predmetni projekat potrebna izrada Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu. Za potrebe izrade Elaborata angažuje firmu koja posjeduje licencu za izradu elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu.

U cilju zaštite od požara, vrši se redovna, polugodišnja, kontrola hidranata i protivpožarnih aparata. U 2017.godini opredjeljena su sredstva za obuku zaposlenih u CEDIS-u za pružanje prve pomoći i rukovanje protivpožarnim aparatima. Obuka će se realizovati tokom 2018.godine. Tokom 2017.godine realizovana je nabavka protivpožarnih aparata.

U skladu sa Zakonom o zaštiti od nejonizujućih zračenja („Sl. list CG“ br. 35/13) i Pravilnikom o vrstama zatečenih značajnih izvora nejonizujućih zračenja za koje se izrađuje studija ("Službeni list Crne Gore", br. 42/15) CEDIS je prepoznat kao vlasnik zatečenih izvora nejonizujućeg zračenja. Zakonom je definisana obaveza izrade Studije korišćenja izvora nejonizujućeg zračenja. Nositelj aktivnosti na izradi Studije je Agencija, a vlasnici izvora finansiraju izradu Studije. Krajem 2017.godine CEDIS je Agenciji dostavio podatke o zatečenim izvorima nejonizujućeg zračenja čiji je vlasnik CEDIS. Početak realizacije aktivnosti na izradi studije se očekuje tokom 2018.godine.

U cilju priprema za ratifikovanje i implementaciju Minamata Konvencije o živi – inicijalna procjena za Crnu Goru Ministarstvo održivog razvoja i turizma je počelo sa pripremom materijala za izradu Studije o prisustvu žive u proizvodnima opšte i posebne namjene. Sastavni dio studije je Inventar žive. U cilju izrade Inventara žive, CEDIS je Ministarstvu održivog razvoja i turizma dostavio podatke o proizvodnima opšte i posebne namjene (oprema i uređaji) koji sadrže živu. U skladu sa planom nacionalnog projekta Ratifikovanje i

implementaciju Minamata Konvencije o živi – inicijalna procjena za Crnu Goru CEDIS će učestvovati u realizaciji aktivnosti iz Plana.

CEDIS, kao partner, učestvuje u nacionalnom projektu– „Sveobuhvatno ekološki prihvatljivo upravljanje otpadom koji sadrži PCB u Crnoj Gori” u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma koji razvija UNDP. Projekat se odnosi na bezbjedno upravljanje opremom i otpadom koji sadrži PCB. Cilj projekta je da se do kraja 2021. godine otpad i oprema koja sadrži PCB ukloni iz upotrebe, dekontaminira ili kao otpad izveze do postrojenja za uništavanje. Kako CEDIS u svom vlasništvu ima oko 5000 transformatora za koje je, u cilju sprovođenja Nacionalnog plana za implementaciju Stokholmske konvencije za period 2014-2021. godine (NIP), je u obavezi da izvrši identifikaciju opreme i otpada koji sadrže polihlorovane bifenile (PCB). Budžetom je opredjeljeno 836.100€, za period 2018-2021. godina, za postupak identifikacije PCB opreme, a skladu sa rezultatima analize, u drugoj fazi projekta, će se u skladu sa Zakonom uraditi Plana upravljanja PCB otpadom.

Tokom 2017.godine formiran je Upravni odbor Projekta „Sveobuhvatno ekološki prihvatljivo upravljanje otpadom koji sadrži PCB u Crnoj Gori” koji je donio odluku da se kroz Projekat, iz sredstava donacije, za potrebe CEDIS-a izgradi Skladište za opremu i otpad koji sadrži PCB, a koje će nakon završetka Projekta ostati u vlasništvu CEDIS-a. U 2017.godini su započete aktivnosti za izradu tehničke dokumentacije za izgradnju Skladišta.

UNDP je raspisao tender za uzorkovanje i ispitivanje 510 STS-ova na sadržaj PCB-ja koji će se realizovati kroz Projekat.

3.2 Društvena – korporativna odgovornost

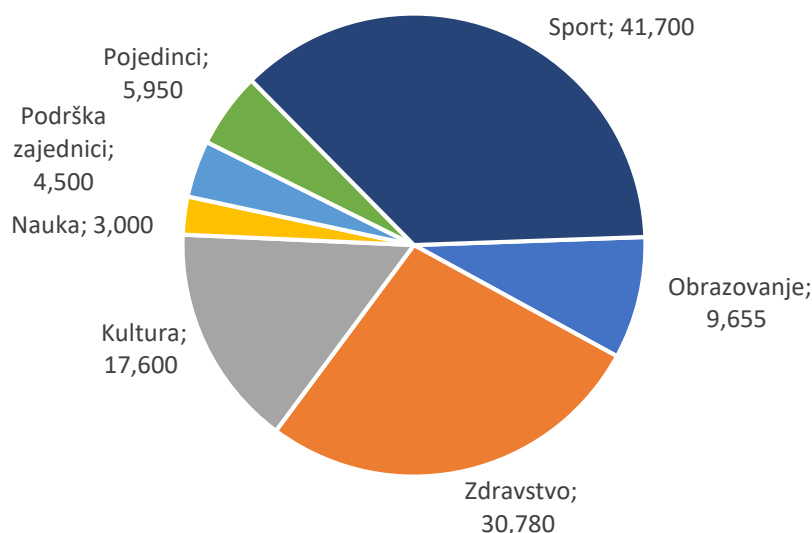
Crnogorski elektrodistributivni sistem je tokom prve godine poslovanja u javnosti pozicioniran kao društveno odgovorna Društvo, sa tendencijom potvrđivanja društveno - odgovorne orijentacije i u narednom periodu. Potvrda tome je i nagrada Unije poslodavaca Crne Gore koja je CEDIS-u dodijeljena za društveno odgovorno poslovanje u oblasti Briga za zajednicu u kategoriji velikih preduzeća za 2017. godinu.

Društveno odgovorno poslovanje je nezaobilazan princip djelovanja savremenih uspješnih Društvo, sa osnovnom intencijom uspostavljanja odnosa uzajamnosti i saradnje sa određenim interesnim javnostima u sredini u kojoj se posluje. Pozitivni efekti društveno-odgovornog poslovanja su višestruki, od pozitivne percepcije kompanije u javnosti, većeg stepena razumijevanja u slučajevima kriza.

Osnovno opredjeljenje CEDIS-a jeste strateški pristup i dugoročno planiranje društveno – odgovornih aktivnosti, pa je tako usvojio Pravilnik za dodjelu sponzorstava, donacija, pomoći i stipendija 9. marta 2017. godine.

Svoje društveno odgovorno poslovanje CEDIS je u 2017. godini usmjerio na oblasti: obrazovanja, sporta, zdravstva, nauke, kulture, podrške zajednici i pojedincima. Realizovana je 31 aktivnost za koju je utrošeno 113.185 eura.

U nastavku je dat pregled društveno odgovornih aktivnosti.

** pregled društveno-odgovornih aktivnosti pokazuje: oblast i uložena sredstva.*

Od sprovedenih aktivnosti izdvajamo Akcioni dan u saradnji sa Unijom srednjoškolaca Crne Gore, u okviru kojeg smo vrata naše kompanije otvorili za 15 učenika Elektrotehničke škole iz Podgorice, a u okviru 12. Međunarodnog sajma knjiga i obrazovanja čitali smo za osmijeh mališana koji su na liječenju u Institutu za bolest djece KCCG.

Aktivnost su umjerene i na pružanje podrške humanitarnim, zdravstvenim, obrazovnim, kulturnim, naučnim, sportskim i ekološkim projektima, pa je tako CEDIS donirao sredstva za liječenje djece, u okviru Teletona, a omogućili smo i nabavku pedijatrijskog kardiološkog ultrazvuka za potrebe Instituta za bolesti djece. Podržali smo održavanje Revije nacionalnih pozorišta iz regiona koji su gostovali u CNP-u, ali i aktivnost Igračkoteke i razvojnog centra NVO Udruženje roditelja.

Ponosni smo sponzori Vaterpolo i plivačkog saveza Crne Gore, a finansijski smo podržali i druge sportske institucije, pojedince i projekte. Na ovaj način CEDIS doprinosi zajednici i aktivno učestvuje u razvoju našeg društva, što treba da bude cilj svake odgovorne kompanije. U narednom periodu svi zajedno radićemo na promociji kompanije i njenih vrijednosti, na jačanju povjerenja javnosti i na uspostavljanju novih kanala komunikacije. Nastavićemo, takođe, da pružamo podršku zajednici i uspješnim pojedincima i studentima.

4. PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ

Društvo ima jasan plan i viziju razvoja za naredni petogodišnji period.

U cilju ostvarenja tog plana poseban akcenat će biti na smanjenju gubitka električne energije u distributivnom sistemu, odnosno na dostizanju nivoa gubitka odobrenih od strane Agencije. Smanjenju gubitaka električne energije u prethodnom periodu je posebno doprinio projekat unapređenja merenja potrošnje koji se već nekoliko godina vrlo uspešno realizuje u Crnoj Gori. Takođe, veoma važan element budućeg razvoja Društva je ostvarivanje jednakih uslova isporuke i kvaliteta električne energije za sve korisnike distributivnog sistema.

U sistemu daljinskog očitavanja trenutno je 70% korisnika. Po zakonu o energetici do 01.01.2019. godine najmanje 85% potrošača treba biti opremljeno savremenim sistemom merenja. Iz tog razloga, CEDIS je ušao u investicioni program kako bi se stvorili uslovi da se ciljna pokrivenost postigne do predviđenog roka.

U okviru Operativne Direkcije od skora je u funkciji sektor za obuku, koji će se baviti obukom zaposlenih elektro struke.

Projekat SCADA je počeo da se uvodi, a on se odnosi na upravljanje i automatizaciju srednjenaponske distributivne mreže u cilju povećanja efikasnosti rada i smanjenja trajanja ispada. Drugi značajni projekti su: izgradnja i korišćenje optičke mreže kao dodatnog izvora prihoda, digitalizacija radio veza i opremanje TS 35/10 kV brojilima za daljinsko očitavanje.

U planu je ulaganje od skoro milion eura u zaštitu životne sredine. Kao dio sveobuhvatne strategije rada na zaštiti životne sredine, CEDIS u sradanji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, učestvuje u projektu UNDP “Sveobuhvatno ekološki prihvatljivo upravljanje otpadom koji sadrži polihlorovane bifenile (PCB) u Crnoj Gori”, sa cijem da se do 2020. godine takav otpad i oprema ukloni iz upotrebe, dekontaminira ili izveze do postrojenja za uništavanje.

Daljem razvoju i rastu CEDIS-a doprinose i zaposleni koji svojim inicijativama i rešenjima pospešuju efikasnost rada. Tako su zaposleni sami formirali softver za prijem i praćenje korisnika distributivnog sistema, dok su u službi za finansije u prethodnom periodu realizovali uvođenje elektronskog plaćanja.

U cilju realizacije celokupnog plana rasta i razvoja, CEDIS planira investicije od oko EUR 78 miliona u narednom trogodišnjem periodu.

5. PODACI O AKTIVNOSTIMA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA

Istraživanje, razvoj i ulaganje u obrazovanje zaposlenih

Kako bi se posvetila posebna pažnja razvoju organizacije i zaposlenih u 2017. godini je formiran poseban organizacioni oblik u okviru Sektora za ljudske resurse, opšte poslove i korporativne komunikacije i to: Službe za razvoj organizacije.

U 2017. godini sproveo se značajan broj profesionalnih (specijalističkih) obuka, kao i obuke za razvoj “mekih” i liderskih vještina, kao i radionice i događaji koje doprinose razvoju timskog rada (eng. “team building”).

Specijalističke obuke su vršene u raznim oblastima: počev od usko-stručnih obuka vezanih za upravljanje i održavanje određenih postrojenja, preko obuka iz oblasti IT tehnologija, revizije i računovodstva, oblasti javnih nabavki, pravnih, regulatornih poslova, poslova vezanih za zaštitu na radu, zaštitu životne sredine, ljudski resursa i odnosa sa javnošću. Ukupno je 49 zaposlenih prošlo različite specijalističke obuke.

Za menadžment i zaposlene od posebnog značaja za Poslodavca započet je ciklus obuka iz liderskih vještina i to moduli: Liderske vještine i Novi kod liderstva i ove module pohađalo je 90 zaposlenih. U okviru stručnog osposobljavanja zaključeno je niz ugovora i spovedeno više radionica i obuka koje se odnose na stručno osposobljavanje zaposlenih iz oblasti bezbjednosti na radu, zaštite od požara i prve pomoći za koje je obučeno oko 500 zaposlenih.

U 2017. godini kroz različite vrste obuka prošlo je ukupno 625 zaposlenih u okviru sredstava koja su planirana Budžetom za 2017. godinu, što predstavlja oko 46% zaposlenih.

Osim razvoja zaposlenih, tokom 2017.godine dosta se radilo i na razvoju organizacije i regulisanju procesa, pa je tako u 2017. godini usvojeno je 26 internih akata koje definišu različite oblasti. Svrha donošenja ovih internih akata (pored procedura dio interne regulative su i pravilnici, uputstva, protokoli, normativi, povelja itd.) jeste usklađivanje poslovanja sa evropskim standardima i modelima za kompanije koje se bave istom ili sličnom djelatnošću. Procedure su objedinjene i uvijek lako dostupne, pružaju jasna pravila, lako su razumljive i u prilogu istih nalaze se obrasci koji se odnose na oblast koju konkretna procedura uređuje (odluke, nalozi, zahtjevi itd.) koji umnogome ubrzavaju i pojednostavljaju proces svakodnevnog poslovanja.

6. INFORMACIJE O OTKUPU SOPSTVENIH AKCIJA, ODNOSNO UDJELA

Pravno lice Crnogorski Elektrodistributivnih Sistem d.o.o. na dan 31.12.2017. godine nema niti je posjedovalo tokom 2017. godine otkupljene sopstvene akcije/udjele.

7. POSLOVNE JEDINICE

Društvo je organizovalo poslovanje kroz Direkcije i Sektore, što se može videti u organizacionoj strukturi i nema formiranih posebnih poslovnih jedinica.

8. PODACI O FINANSIJSKIM INSTRUMENTIMA OD ZNAČAJA ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA

Društvo u cilju obezbjeđivanja potraživanja koristi bankarske garancije a u slučajevima povoljne likvidnosti deponuje sredstva kod komercijalnih banaka. Osim ovih instrumenata, ne postoje drugi finansijski instrumenti (uključujući finansijske derivate) koji mogu uticati na položaj i uspješnost poslovanja.

9. CILJEVI I METODE ZA UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

Upravljanje rizikom je sposobnost menadžmenta i korporativnog upravljanja svakog Društva da donosi odluka u nepredvidljivom okruženju.

Ciljevi upravljanja rizikom su:

1. Da Društvo može da prevaziđe gubitke u poslovanju i nakon toga ostvari rast,
2. Da efikasno posluje u rizičnom okruženju,
3. Da usklađuje poslovanje sa zakonskim propisima

10. *INFORMACIJE O IZLOŽENOSTI RIZICIMA CIJENA, KREDITNIM RIZICIMA, RIZIMA LIKVIDNOSTI I RIZICIMA NOVČANOG TOKA*

Crnogorski elektrodistributivni sistem je osnovan 30. juna 2016 godine i u procesu je finalnih radnji na završetku aktivnosti prepoznavanja i upravljanja rizicima.

Neki od ključnih identifikovanih rizika su:

Kreditni rizik – Društvo nije izloženo riziku naplate potraživanja. Ovaj rizik se manifestuje kroz produživanje ciklusa naplate potraživanja i/ili problema u samoj naplati. U cilju kontrole i smanjenja rizika u naplati, CEDIS aktivno radi na poboljšanju mehanizma naplate i pružanju dodatnih opcija krajnjim korisnicima kako bi se olakšao proces izmirivanja računa. Smanjenju kreditnog rizika aktivno doprinose i zaposleni u različitim sektorima Društva, pa su tako kreirani softveri za praćenje i kontrolu korisnika, uvođenja sistema elektronske naplate itd. Takođe, kreditni rizik smanjuje se i obezbjeđivanjem bankarskih garancija kako bi se smanjio rizik velikih kupaca.

Operativni rizik – Obzirom da Društvo posluje u industriji koja je regulisana od strane RAE i gde se definišu maksimalno odobreni prihodi iz regulisane delatnosti, Društvo je izloženo operativnom riziku kroz odstupanje ključnih operativnih parametara od onih koji su korišćeni za potrebe definisanja maksimalno odobrenih prihoda.

Neki od ključnih uzroka operativnog rizika su:

1) Gubici u distribuciji električne energije – RAE odobrava 8.43% dozvoljenih tehničkih gubitaka u distributivnom sistemu. Sa druge strane, CEDIS je u 2017. godini zabeležio gubitke od 14.96%. Obzirom da se gubici iznad dozvoljenih moraju nadoknaditi iz zarade CEDIS-a, svako povećanje stvarno ostvarenih gubitak iznad dozvoljenih predstavlja značajan poslovni rizik za Društvo. Pored tehničkih razloga za nastanak gubitaka, ovim gubicima doprinosi i neovlašćena potrošnja od strane krajnjih korisnika. Međutim, CEDIS aktivno radi na smanjivanju ostvarenih gubitaka pa je tako u 2017. godini zabeleženo 0.65% manje gubitaka nego u 2016. godini i pored veće bruto potrošnje. Društvo sprovodi niz aktivnosti u cilju smanjenja gubitaka u narednom periodu i to kroz unapređenje načina merenja potrošnje, smanjenje nelegalne potrošnje, uvođenje sistema za daljinsko očitavanja itd.

2) Operativni troškovi – Troškovi poslovanja Društva nastali u cilju obavljanja regulisanje delatnosti predstavljaju važan element u formiranju maksimalno odobrenih prihoda. S tim u vezi, svako odstupanje stvarno ostvarenih operativnih troškova u odnosu na iznos odobren za regulatorni period, predstavlja potencijalni rizik za finansijsku poziciju Društva. Iz tog razloga, Društvo ima razvijenu metodologiju praćenja troškova i kontrole odstupanja, gde su sve kategorije troškova alocirane na vlasnike, tj. odgovorna lica. Mjesečnim praćenjem ostvarenih rashoda i poređenje sa budžetom omogućuje rukovodstvu Društva da na vrijeme identifikuje materijalna odstupanja i od odgovornih lica za te kategorije zatraži korektivne mjere u cilju kontrole daljih odstupanja.

3) Neregulisana delatnost – Društvo može ostvarivati prihode iz dodatnih nereguliranih djelatnosti uz odobrenje regulatornog tela. Svaka odluka o ulasku u takve aktivnosti se detaljno ispituje i provjerava, a zatim prati realizacija, kako bi se svi efekti na finansijsku poziciju i rezultate poslovanja držali pod kontrolom i minimizirali bilo kakvi negativni efekti usled realizacije koja odstupa od očekivane.

Finansijski rizik - Osnovna delatnost Društva ne zahtijeva oslanjanje Društva na finansijskim instrumentima koji bi značajnije mogli da utiču na finansijski položaj i uspjeh poslovanja Društva.

Na bazi našeg razumjevanja rizika kojima je Društvo izloženo, sastavili smo sledeću procjenu rizika:

Uzrok rizika	Vrsta rizika	Vjerovatnoća	Uticaj
Potraživanja	Finansijski rizik	Mala	Srednji
Gubici na mreži	Operativni	Srednja	Srednji
Operativni troškovi	Operativni	Srednja	Nizak
Kvalitet napajanja	Operativni	Srednja	Srednji
Depoziti	Finansijski	Mala	Nizak
Investicije	Operativni	Velika	Srednji

Vjerovatnoća:

- ❖ **Velika** – Velika vjerovatnoća da će se rizičan slučaj dogoditi;
- ❖ **Srednja** – Postoji određena vjerovatnoća da se rizični događaj dogodi;
- ❖ **Mala** – Vjerovatnoća da će se dogoditi rizični događaj je mala ili ne postoji.

Uticaj:

- ❖ **Visok** – Posljedice odigravanja rizičnog događaja mogu dovesti do prestanka poslovanja ili u velikoj mjeri uticati na nastavak poslovanja organizacije;
- ❖ **Srednji** – Posljedice rizičnog događaja negativno utiču na misiju i viziju organizacije;
- ❖ **Nizak** – Posljedice mogu da utiču na svakodnevne operativne procese koji se odvijaju unutar organizacije.